Antzinako greziera

Antzinako greziera edo **greziera klasikoa** (Ἀρχαία Ἑλληνική *Arkhaía Hellēnikḗ*) aro arkaikoan (K.a. IX. mendetik VI.era bitartean), aro klasikoan (K.a. V. mendetik IV.era bitartean) eta garai helenistikoan (K.a. III. mendetik K. o. VI. mendera bitartean) Antzinako Grezian hitz egiten zen hizkuntza da.

K.a. bigarren milurtekoan Balkanetatik joandako aitzinindoeuroparrek sorturiko greziera mizenikoan du iturria. Aro helenistikoan greziera helenista edo *koinē* bilakatu zen, nahiz eta oso hurbila izan hizkuntza ezberdintzat jo zutena. Greziera klasikoa ez zen hizkuntza batua, aldiz, dialekto asko zituen.

Gizakien historia kulturalean oso hizkuntza garrantzitsua da, Homero eta beste hainbat idazle nabarmenek ez ezik, Periklesen Aroko historialari eta filosofoek eta Itun Berriaren sortzaileek erabili zutelako. Mendebaldeko hizkuntza guztietan, tartean euskaran, eragina handia izan du Pizkundeaz geroztik.

Antzinako greziera	
Ἀρχαία ἑλληνική	
Datu orokorrak	
Eskualdea	Ekialdeko Mediterraneoa
Araugilea	arautu gabea
Hizkuntza familia	
	hizkuntza nostratikoak
	Hizkuntza euroasiarrak
	Indoeuropar hizkuntzak
	Hellenic languages (en)
Informazio filologikoa	
Hizkuntza-tipologia	subjektua aditza objektua, nominatibo-akusatibo hizkuntza eta hizkuntza fusionatzailea
Denbora gramatikalak	pluperfect (en)
Modu gramatikalak	indikatiboa, subjuntiboa, agintera eta optative (en)
Genero gramatikalak	genero maskulinoa, genero femeninoa eta neutroa
Alfabetoa	alfabeto grekoa, polytonic orthography of Greek (en) eta Linear B (en)
Hizkuntza kodeak	
ISO 639-2	grc
ISO 639-3	grc
Ethnologue	grc (http://www.ethnologue.com/language/grc)
Glottolog	anci1242 (https://glottolog.org/resource/languoid/id/anci1242)
Wikipedia	grc (https://grc.wikipedia.org)

Eduki-taula

Dialektoak
Fonologia
Idazkera
Ikus, gainera
Kanpo estekak

Dialektoak

Antzinako grezieraren dialektoek aro klasikoan zuten banaketa.

Hona hemen dialektoen zerrenda estandarra:

- Mendebaldeko taldea
  - Ipar-mendebaldeko greziera

    - Doriarra
- Eoliar taldea
    - Egeo-asair eoliarra
    - Tesaliarra
    - Beoziarra
- Joniar-atikar taldea
    - Atiarra
    - Eubearra eta Italiako koloniena
    - Zikladeetakoa
    - Asiar Ioniarra
- Aurrezipretar greziera
    - Arkadiarra
    - Zipretarra
    - Panfilarra

Fonologia

Hona hemen greziera klasikoaren kontsonanteen soinu eta grafoak:

	ezpainkaria	hobikaria	belarra	glotala
herskari haspereduna	p^h < φ >	t^h < θ >	k^h < χ >	
herskari ahoskabea	p < π >	t < τ >	k < κ >	ʔ(?) < ʼ >
herskari ahostuna	b < β >	d < δ >	g < γ >	
afrikaria	b͡z, p͡s < ψ >	d͡z < ζ >	g͡z, k͡s < ξ >	
frikaria		s < σ, ς >		h < ʽ >
urkaria		l, r < λ, ρ >		
sudurkari planoa	m < μ >	n < ν >		

Idazkera

Antzinako greziera idazteko alfabeto grekoa erabiltzen zuten, dialektoen arabera aldaerak zituena. Hasieran horrelakorik egin ez bazen, aro klasikoan ezkerraldetik eskuinaldera idaztea estandar bilakatu zen.

Hona hemen adibide batzuk:

Platonek "Apologia" bere liburuan honela idatzi zuen:

> « ῞Οτι μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπόνθατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγόρων, οὐκ οἶδα: ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἐμαυτοῦ ἐπελαθόμην, οὕτω πιθανῶς ἔλεγον. Καίτοι ἀληθές γε ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν εἰρήκασιν. »

Latindar alfabetoaren transliterazioa hau da:

> « Hóti mèn humeîs, ô ándres Athēnaîoi, pepónthate hupò tôn emôn katēgórōn, ouk oîda: egṑ d' oûn kaì autòs hup' autōn olígou emautoû epelathómēn, hoútō pithanôs élegon. Kaítoi alēthés ge hōs épos eipeîn oudèn eirḗkasin. »

Testua euskaratua:

> « Zuok, Atenastarrok, nire salatzaileek esandakoaz zer ikasi duzue, ez dakit: baina nik, nire aldetik, nor nintzen ia ahazturik daukat hain zen limurtzailea esandakoa. Hala ere esandakoen artean, egiazkoa, esango nuke ezer ez dena. »

Homerok *Iliada*n horrela idatzi zuen:

> Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληιάδεω Ἀχιλῆος
> οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
> πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
> ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν
> οἰωνοῖσί τε πᾶσι· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή·
> ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
> Ἀτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Ikus, gainera

- Alfabeto greko
- Greziera

Kanpo estekak

Autoritate kontrola	**Wikimedia proiektuak** · Datuak: Q35497 · Multimedia: Ancient Greek language (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ancient_Greek_language) **Identifikadoreak** · GND: 4113791-7 (https://d-nb.info/gnd/4113791-7) · AAT: 300387828 (https://www.getty.edu/vow/AATFullDisplay?find=&logic=AND&note=&subjectid=300387828) · **Hiztegiak eta entziklopediak** · Britannica: url (https://www.britannica.com/topic/Ancient-Greek-language)

To ar

Nabigazioa

- Azala
-
- Txokoa
- Albisteak
- Aldaketa berriak
- Ausazko orria
- Laguntza
- Dohaintza egin

Tresnak

- Honanzko lotura duten orriak
- Lotutako orrietako aldaketak
- Fitxategia igo
- Orri bereziak
- Lotura iraunkorra
- Orri honen datuak
- Artikulu hau aipatu
  Wikidata itema

Inprimatu/esportatu

- Liburu bat sortu
- PDF gisa jaitsi
- Inprimatzeko bertsioa

Beste proiektuetan

Wikimedia Commons

Beste hizkuntzak

- Чӑвашла
- ГӀалгӀай
- Português
- עברית
- 文言
- 日本語
- Հայերեն
- Azərbaycanca
- Magyar
- ქართული
- Kurdî
- Asturianu
- Eesti
- Tagalog
- Српски / srpski
- Лезги
- Latviešu
- Oʻzbekcha/ўзбекча
- Русский
- Bosanski
- English
- हिन्दी
- Alemannisch
- Hrvatski
- Slovenčina
- Ilokano
- Ελληνικά
- Македонски
- Čeština
- Türkçe
- Svenska
- Íslenska
- العربية
- Boarisch
- Саха тыла
- Български
- Беларуская (тарашкевіца)
- Sicilianu
- ܐܪܡܝܐ
- Català
- Беларуская
- Interlingua

- 粵語
- فارسی
- বাংলা
- Latina
- Piemontèis
- მარგალური
- Українська
- ਪੰਜਾਬੀ
- Occitan
- Aragonés
- Олык марий
- Italiano
- Dansk
- Қазақша
- Shqip
- Malagasy
- Srpskohrvatski / српскохрватски
- Bahasa Indonesia
- Zazaki
- Nederlands
- Română
- Plattdüütsch
- Tiếng Việt
- Brezhoneg
- ייִדיש
- Español
- Татарча/tatarça
- ไทย
- Lumbaart
- Lëtzebuergesch
- Коми
- Simple English
- ★ Deutsch
- Lietuvių
- Mìng-dĕ̤ng-ngṳ̄
- پنجابی
- Polski
- Ligure
- മലയാളം
- Limburgs
- اردو
- Français
- Արեւմտահայերէն
- Cymraeg
- Esperanto
- Galego
- Norsk bokmål
- Tarandíne
- Suomi
- Kabɩyɛ
- 한국어

- 中文
- Scots
- Тоҷикӣ
- 吴语
- Gaeilge
- تۆرکجه
- Vèneto
- Нохчийн

Aldatu loturak

WIKIPEDIA Entziklopedia askea

Orriaren azken aldaketa: 28 azaroa 2019, 11:25.